

FREE TO BE ONLINE?

Tyttöjen ja nuorten
naisten kokemuksia
verkkohäirinnästä
22 maassa.

TIIVISTELMÄ

Vuonna 2020 lastenoikeusjärjestö Plan Internationalin State of the World's Girls -raportti perustuu 22 maassa tehtyyn tutkimukseen, johon osallistui yli 14 000 tyttöä ja nuorta naista. Tutkimuksen tarkoituksena on selvittää ja ymmärtää, millaisia kokemuksia tytöillä on verkon sosiaalisen median alustoilla tapahtuvasta häirinnästä.

**Yli puolet ympäri maailmaa
tutkituista tytöistä kertoi
verkossa tapahtuneesta
häiriköinnistä ja
hyväksikäytöstä.**

**Joka neljäs
verkkohäirinnän
kohteeksi joutunut
tyttö tuntee
olonsa fyysisesti
turvattomaksi.**

**Verkkohäirintä hiljentää
tyttöjen äänet**

”Sosiaalinen media voi olla todella upea paikka vaikkapa kertoa mielipiteensä ja jakaa tietoja... Mutta se voi myös olla kamala paikka, jossa jotkut hullut ihmiset voivat anonyymisti kritisoida ja vihata... Joten sosiaalisessa mediassa on vaikeaa olla, koska joku voi nimettömänä tehdä kauheita asioita.”

Nuori nainen, 22v., Chile

Tekijät, jotka uhkaavat raiskauksilla ja fyysisellä väkivallalla, käyttävät loukkaavaa ja seksististä kieltä sekä lähettävät muokattuja ja pornografisia kuvia, voivat pysyä nimettöminä ja toimia ilman rajoituksia. Tytöt pelkäävät ja alkavat rajoittaa sosiaalisen median julkaisujaan. Heidän on pakko yrittää suojella itseään.

”Pahimmissa tilanteissa tunsin itseni todella turvattomaksi. Olin tosi ymmälläni siitä, miten tämä yksi poika tiesi niin paljon yksityiskohtia elämästäni. Se sai minut pelkäämään, että hän löytäisi osoitteeni ja tulisi kotiini.”

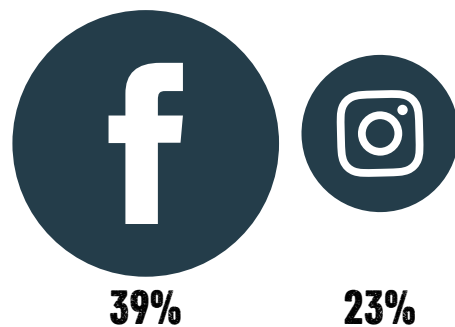
Nuori nainen, 23v., Yhdysvallat

FREE TO BE ONLINE? TYTÖT KERTOVAT

Tyttöjä häiritään verkossa vain ikänsä ja sukupuolensa vuoksi. Häirintä on aina vain pahempaa, jos työllä on etnistä taustaa, hän puhuu poliittisista aiheista, identifioi itsensä osaksi LGBTIQ+-yhteisöä tai hänellä on jokin vamma. Häirintää on monenlaista: tyttöjä saatetaan parjata heidän mielipiteidensä vuoksi, uhata väkivallalla tai heille saatetaan lähettää pornografisia kuvia. Muun häirinnän tavoin se on jatkuvaa, usein psykologisesti vahingollista ja voi johtaa todellisiin fyysisiin haittoihin.

- 58 prosenttia kyselyyn osallistuneista tytöistä on kokenut verkkohäirintää.
- 24 prosenttia eli joka neljäs häirinnälle altistunut tyttö tuntee olonsa fyysisesti turvattomaksi, 42 prosenttia menettää itsetuntonsa tai itseluottamuksensa, 42 prosentilla on henkistä tai emotionaalista stressiä ja 18 prosentilla on ongelmia koulussa.
- 50 prosenttia tytöistä kohtaa verkkohäirintää useammin kuin katuhäirintää.
- Kaikista ahdistelua kokeneista tytöistä 37 prosenttia etnisiin vähemmistöihin identifioituvista tytöistä kertoi, että heitä häiritään etnisen taustansa vuoksi.
- 42 prosenttia häirintää kokeneista LGBTIQ+ tytöistä kertoo, että heitä häiritään heidän seksuaalisen suuntautumisensa vuoksi.
- Suurin osa häirinnästä tapahtuu Facebookissa (39 prosenttia) ja Instagramissa (23 prosenttia).
- Jo 8-vuotiaat tytöt kokevat verkkohäirintää, ja suurinta osaa tytöistä häiritään ensimmäistä kertaa 14–16-vuotiaana.

19 prosenttia useimmiten häirintää kohdanneista tytöistä sanoi vähentäneensä sosiaalisen median alustoja käyttämistä, ja 12 prosenttia lopetti niiden käytön kokonaan.

prosenttia tytöistä kertoi kokeneensa häirintää näillä alustoilla

“Verkkohäirintää kokeneet ystäväni vähensivät aktiivisuuttaan sosiaalisen median alustoilla.”

Tyttö, 17 v., Filippiinit

Minua häiritään usein verkossa tai julkisesti, ja se saa minut tuntemaan itseni turvattomaksi, koska aina, mitä ikinä teenkin sosiaalisessa mediassa, ihmiset vain jatkavat kommentoimista. En vain pysty ilmaisemaan itseäni vapaasti.”

Nuori nainen, 19 v., Indonesia

Verkossa tapahtuva häirintä vie tytöiltä ja nuorilta naisilta oikeuden tietoon ja koulutukseen sekä kyvyn ilmaista itseään vapaasti tai olla mukana aktivistitoiminnassa. Ja näinä aikoina koronaviruspandemia ajaa meidät käyttämään verkkoa yhä enemmän.

“Mutta verkkokiusaaminen lähinnä pahenee, ja sitä on vaikea hallitaja käsitellä. Kun se leviää, se on kaikkialla, kaikki näkevät sen, ja he pilkkaavat ja trollaavat... Minun mielestäni se on psykologisesti ja emotionaalisesti todella masentavaa, ja sillä on suuremmat vaikutukset kuin tosielämän tapahtumilla.”

Nuori nainen, 21 v., Myanmar

On selvää, että tällä hetkellä tyttöjen ja nuorten naisten suojaamiseksi verkossa tehdään hyvin vähän. Heidän saamaansa kohtelua ei voida hyväksyä, se on pelottavaa ja se on lopetettava. Jonkun on otettava vastuu.

Tutkimuksessa 14 000 tytöltä kysyttiin, kenen pitäisi tehdä enemmän verkkohäirinnän torjumiseksi: poliisin, sosiaalisen median yritysten, hallitusten, muiden sosiaalisen median käyttäjien vai kansalaisyhteiskunnan organisaatioiden. Sosiaalisen median yritykset olivat listalla ykkösenä, hallitukset toisena.

RASISMI POIS VERKOSTA!

Tytöt ja nuoret naiset kertovat raportissa erilaisista ja toisiinsa liittyvistä syistä, joiden vuoksi heitä häiritään verkossa. Sen lisäksi, että rodullistetut nuoret naiset saavat kuulla iästään ja sukupuolestaan, heitä esineellistetään ja pilkataan etnisen taustansa vuoksi. Tuemme Black Lives Matter liikettä, kaikkia erilaisia, mieltään osoittavia rodullistettuja tyttöjä ja naisia sekä heidän liittolaisiaan, jotka järjestävät ja toteuttavat toimintaa rasismia vastaan. **Rasismien kitkeminen verkkoalustoilta on ratkaiseva osa tyttöjen oikeuksien toteutumista!**

TÄMÄN ON MUUTUTTAVA

Hallitusten ja koko yhteiskunnan on valvottava tätä häirintää tiukasti, ja sosiaalisen median yritysten on käytettävä teknistä osaamistaan ja taloudellisia resurssejaan asettamalla tyttöjen ja nuorten naisten vapaus ja turvallisuus verkossa asialistansa kärkeen.

- On luotava tehokkaita ja helposti saatavilla olevia, sukupuolisidonnaiseen väkivaltaan puuttuvia raportointimekanismeja.
- Tekijät on saatava vastuuseen.
- On kerättävä eriteltyjä tietoja, joiden avulla tunnistetaan tyttöjen identiteettien erityispiirteet ja hahmotetaan ongelman laajuus ja koko.
- Asia on otettava vakavasti.

Sosiaalisen median yritysten vastuut:

- **Yritysten on luotava** vahvempia, tehokkaampia ja helpommin saatavilla olevia sukupuolisidonnaista verkkoväkivaltaa koskevia raportointimekanismeja, jotka asettavat tekijät vastuuseen ja reagoivat tyttöjen tarpeisiin ja kokemuksiin ja ottavat huomioon myös tyttöjen identiteettien erityispiirteet.
- **Yritysten on kerättävä ja julkaistava** eriteltyjä tietoja sukupuolisidonnaisesta verkkoväkivallasta, jotta saadaan selville ongelman laajuus ja koko ja kaikkiin nuoriin naisiin ja tyttöihin kohdistuvan verkkohäirinnän ja väkivallan luonne.

”Minusta tuntuu, että niin paljon enemmänkin voitaisiin tehdä... koska minun mielestäni yritysten pitäisi sijoittaa enemmän rahaa siihen, että joku seuraisi aktiivisesti kommentteja.”

Tyttö, 17 v., Kanada

Hallitusten vastuut:

- **Hallitusten on varmistettava**, että niiden internetyhteyttä koskevat lait ja säädökset ovat kattavia ja että kaikki pääsevät sukupuolestaan riippumatta käyttämään verkkoalustoja. Tähän sisältyy verkko-operaattorien kannustaminen mahdollistamaan liitettävyyden ja langattomat internetyhteydet.
- **Hallitusten on päivitettävä** ja uudistettava lainsäädäntökehyksiään torjuakseen tyttöjen ja nuorten naisten kohtaamaa verkkohäirintää ja väkivaltaa ja huomioitava samalla identiteettien erityispiirteet, kuten etnisuus, ikä, vammaisuus ja LGBTIQ+-ryhmät.
- **Hallitusten on säädettävä** lakeja, jotka koskevat naisiin ja tyttöihin kohdistuvaa väkivaltaa asettaen sosiaalisen median alustat ja muut kolmansien osapuolten verkkoalustat vastuullisiksi.
- **Hallitusten on annettava** kaikille asiaankuuluville julkishallinnon toimijoille, kuten poliisille, oikeuslaitokselle ja syyttäväviranomaisille, mahdollisuus panna tehokkaasti käytäntöön kaikki naisiin ja tyttöihin kohdistuvaa verkkohäirintää ja väkivaltaa koskevat lait ja säädökset.

Yhteisöjen, perheiden, kansalaisyhteiskunnan, uskon perustuvien järjestöjen ja muiden sidosryhmien on otettava tämä asia vakavasti:

- **Yhteisöjen ja perheiden** on ryhdyttävä toimiin yhdessä tyttöjen kanssa, jotta tytöt tunsivat olonsa turvallisiksi puhuessaan verkossa tapahtuvasta häirinnästä ja tietäisivät, että heitä tuetaan.
- **Kansalaisyhteiskunnan** tulee kehittää ja tarjota digitaalista kansalaisuuskasvatusta ja tietoisuutta lisääviä aloitteita verkon tarjoamista mahdollisuuksista ja riskeistä keskittymällä erityisesti verkkohäirintään.
- **Kaikkien yhteiskunnan jäsenten** tulisi tunnustaa naisiin ja tyttöihin kohdistuvan verkkohäirinnän ja väkivallan aiheuttamat vahingot ja aktiivisina sivullisina raportoida häirinnästä ja voimistaa tällä tavoin tyttöjen ääntä.

”Ja kenen vastuulla on ryhtyä toimiin? Minun mielestäni kaikkien. Ensisijainen vastuu on itsellä, ja sitten sosiaalisen median käyttäjillä ja lopulta itse sosiaalisella medialla.”

Nuori nainen, 19 v., Indonesia